№ 136.

...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 137 (6327)
ИЮЛИИН
14
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЕ: Ш. Дашинимаев. — Түсэбүүд ба бодото байдал (1-дэхи нюур).
СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР (1-дэхи нюур).
Б. Дымбрылов. — Улаан-шулуутайнхидай уряа дэмжэбэ (1-дэхи нюур).
И. Цамерян. — Наца ба арад үндэһэтэн (народность) тухай (2-дохи ба 3-дахи нюурнуудта).
ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: Д. Гыргенов. —Интеллигенцитэй барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ (2-дохи нюур).
М. Булагаев. — Малдаа дулаан байра түхеэрэе (2-дохи нюур).
А. Звержевич. — Модо ашаалгые түргэдхэе (2-дохи нюур).
Парторганизацинуудай секретарьнуудай курса дүүрэбэ (2-дохи нюур).
М. Гаськов.—Механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые бүхы хүсөөрнь хүдэлмэрилүүлхэ (3-дахи нюур).
Н. Полякова. — Агитатор үбһэшэдэй бригадада (3-дахи нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).
Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа (4-дэхи нюур).

Үбһэ хуряалгые үргэн далайсатайгаар ябуулая

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй эгээл ...рюусалгатай үе ерэбэ. Республикымнай колхозууд үбһэ сабшалгада жэгдэрэн ороод байна. Бүхы самоходно, тракторна, морин косилкануудые ба тармуурнуудые сабшалан дээрэ табиха, шадаал олон гар хажууршадые гаргахые гээшэ колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго мүн. Тиигэжэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдые үргэн далайсатайгаар ябуулха, колхозник, механизатор бүхэнэй нормоёо хододоо дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал туйлаха шухала.

Мүнөө үедэ республикын аймагуудаар тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд хангалтагүйгөөр ябажа байна. Олон аймагуудай, илангаяа Хориин, Яруунын, Хориин ба Заиграйн аймагуудай колхозууд, МТС-үүд үбһэ сабшалгые тон удаанаар эмхигүйгөөр ябуулна. Олон косилканууд, гар хажууршад мүнөө хүрэтэр үбһэ сабшалгада гаргагдаагүй байһаар. Хориин аймагай Ждановай, Калининай нэрэмжэтэ, «Родник», «Гигант» колхозууд үбһэ хуряалгые һаял эхилжэ байна. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд юумэ хүлеэжэ, юундэ найдажа һуунаб, хэды болотор удаарха гээшэб?

Иимэ баримтанууд бусадшье аймагуудта үзэгдэнэ. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд һанаа амар ябадалаа орхёогүй, тэжээл бэлэдхэлэй ямар ехэ удхашанартайе гүйсэд ойлгоогүй байна. Зарим газарта буруу явалнууд үзэгдэнэ. Мухаршэбэрэй аймагай «Комсомол» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмацыренов тракторна сенокосилкаар үбһэ сабшуулхаяа арсаһан байха юм. Иимэ антимеханизаторска һаналые Мухаршэбэрэй аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй эрид буруушаагаагүй байдалынь гайхалтай.

Республикын зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэ үшөө хайша хэрэгээр хандана. ВКП(б)-гэй обкомой ба республикын правительствын зүгһөө сэхэ заабаринуудай бии байбашье, зарим МТС-үүдэй, илангаяа Ехэ-Кударын, Куйтунска, Бичурын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд үбһэ сабшалгын агрегадуудые колхозуудта гүйсэдөөр гаргаагүй, хойшо таталдаһаар байна. Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Республикын колхознигуудай болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго хадаа бүхы косилкануудые бүрин хүсөөрнь хүдэлмэрилүүлхэ, үбһэ сабшаха нормоёо үдэр бүхэндэ дүүргэхэ ябадал болоно. Тиигээл һаа тэжээл бэлэдхэлые таряа хуряалга хүрэтэр дүүргэжэ шадаха байнабди. Энэ зорилгые гүйсэд бэелүүлжэ болохо тухай Кяхтын МТС-эй самоходно косилкын машинист нүхэр Паньков, Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой морин сенокосилкын машинист нүхэр Очиров бэшэнэ. Нүхэр Паньков косилкаяа зүбөөр ашаглажа, сезон соо 1500 гектарай үбһэ сабшажа шадахаб гэжэ мэдүүлнэ. Тиихэдэ нүхэр Очиров морин сенокосилкаар 400 гектар сабшаха уялга абанхай.

Колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна организацинууд болбол үбһэ хуряалгада ябагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай. Партийна организацинууд хадаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ бүхы колхознигуудые ба трактористнуудые һургажа, тэдэнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үбһэ хуряалгые богони болзор соо дүүргэхэ ябадал хангаха зэргэтэй.

Үбһэ хуряалтын хүдэлмэринүүдэй шанарта ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй. Эрхим шанартай, шэмэ ехэтэй үбһэ тэжээл адуу малдаа бэлэдхэхэ шухала. Үбһэ ногоое дээгүүр сабшажа, сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо ехэ забһар гаргажа болохогүй. Сабшагдаһан үбһые гээнгүйгөөр, гутаангүйгөөр, саг соонь һүрилхэ хэрэгтэй. Колхозуудай бригадирнууд ба түрүүлэгшэнэр үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарые хододоо шалгажа байха ба үбһэ тушаажа абаха ёһотой.

Үбһэ хуряалгые түргэдхэхэтээ хамта силос даралгые ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые удааруулжа болохогүй. Колхозууд энэ талаар түсэбүүдээ гүйсэд дүүргэхэ уялгатай.

Мүнөө үедэ колхозуудта ажалай эмхидхэл ба жаяг заршам хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн байха зэргэтэй. Тэжээл бэлэдхэлэй энэ халуун сагта хүдэлмэри хэжэ шадаха нэгэшье хүн миин байха ёһогүй. Тиихэдэ, зарим колхозуудта, жэшээлхэдэ Хориин аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, «Улаан партизан» колхозуудта үбһэ хуряалгада бүхы гэшүүдэйнь ойройдоо 20—30 процент хабаадана. Колхозой правленинүүд ба партийна эхин организацинууд залхуу, лодырь хүнүүдтэ хатуу хэмжээ абажа, тэжээл бэлэдхэлдэ бүхы колхознигуудые гаргаха уялгатай.

Колхозуудай партийна эхин организацинууд энэ үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй шухала удхашанарые бүхы колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэдэнэй ажалай эдэбхиие улам дээшэлүүлхэ зорилготой. Колхозой парторганизациин агитаторнууд хадаа үбһэ хуряалгада ябагшадтай хододоо хөөрэлдөө хэжэ ба газетэ уншажа, орон доторхи ба уласхоорондын байдалтай танилсуулжа байха зэргэтэй. Ханын газетэнүүд ба «дайшалхы хуудаһанууд» социалистическэ мүрысөөнэй ябасые хододоо харуулжа, түрүүшүүлые урмашуулжа ба гээгдэгшэдые урагшань татажа байха үүргэтэй.

ВКП(б)-гэй Обкомой IV пленумэй тогтоолые дүүргэжэ, адуу малдаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ гээшэ республикын колхознигуудай хүндэтэ зорилго мүн.

Колхозууд шэнэ газар элдүүрилнэ

БАКУ, (ТАСС). Колхозуудай полинууд дээрэ ороохото культурануудай намарай тарилгада бэлэдхэл түлэб дундаа ябажа байна. Намар болотор арбаад мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ юм. Мүнөө Исмаиллинска, Шемахинска, Маразинска ба бусад районуудта тракторнууд, мүн хүсэтэ дизельнэ машинанууд газар хахалха, бургааһанай үндэһэ сэбэрлэхэ ба бусад хүдэлмэри хэжэ байна. Хахалха газарта нютагай үтэгжүүлгэ оруулагдана. Пар хахалалга республика дотор юрын болзорһоо бүри эртэ эхилэгдээ.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй табадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй тиражууд

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй табадахи урьһаламжын шүүбэринүүдэй нэгэдэхи тираж июлиин 29-дэ Красноярск городто болохо байна.

Тус урьһаламжын шүүбэринүүдэй үшөө нэгэ тираж энэ жэлдэ Туркменскэ ССР-эй Мары городто ноябриин 11-дэ үнгэргэгдэхэ.

Эдэ тиражуудай туд бүхэндэ 638.495.000 түхэригэй 2.502.500 шүүбэринүүд бууха юм.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй табадахи урьһаламжые ямар-нэгэн шалтагаанаар мүнөө болотор үшөө абаадүй байһан нюурнууд захиһан газартахи — колхоз, эмхи зургаануудай байһан газартахи нөөсэлэлгын централна кассануудта хандажа, урьһаламжаа эрихэ ёһотой.

(ТАСС).

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЕ

Улаан-шулуутайнхидай уряа дэмжэбэ

МУХАРШЭБЭР. («Б. М. Үнэнэй» корр). Сагаан-Шулуутайн сомоной «Улаан Шулуута» колхозой гэшүүд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые—үбһэ хуряалга, силос даралга ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые таряа хуряалгын эхилтэр заатагүй дүүргэхын тула социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ аймагай бүхы колхознигуудые уряалба.

Улаан-шулуутайнхидай уряае аймагай олон колхозуудай гэшүүд халуунаар дэмжэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо. Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Л. Аюшеев) тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые түрүүшын үдэрһөө зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Эндэ мүнөө самоходно сенокосилка, 8 морин сенокосилканууд, 20 гаран гар хажууршад, 40 гаран һурилэгшэд хүдэлмэрилнэ. Тэрээнтэй хамта тус колхоздо силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ муу бэшээр ябуулагдана. Мүн Шаралдайн сельсоведэй томодхогдоһон «Гигант» колхоздо үбһэ хуряалга түргэн темптэйгээр ябажа байна. Мүнөө тус колхозой сабшалан дээрэ 135 гар хажууршад, 6 морин ба 2 тракторна сенокосилканууд гаранхай. Нүхэр В. Г. Павлуцкиин хүтэлбэрилдэг № 2 таряанажалай бригада үбһэ хуряалгаар колхоз соогоо түрүүлжэ ябана.

Тэрэшэлэн Октябриин сомоной «Шэнэ-байдал», «Үнэн» ба Андреевэй, Маленковой нэрэмжэтэ, «Искра» колхозууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилээ. «Шэнэ байдал» колхозой сенокосилкын машинистнууд Леонид Пыкин, Эрдэнижап Цыренов гэгшэд 250—250 гектарһаа бага бэшэ үбһэ сабшаха уялга абаад, Суулга гэжэ участогта хүдэлмэрилхэ зуураа, нэгэ халаанай моридоор үдэр бүри 5—6 гектар хүрэтэр эрхим шанартайгаар сабшанад.

Тус колхозой һаалишад Мидагма Жанаева, Дулгаржап Бадмацыренова, Долгор Цыденова ба бусад набша намаа бэлэдхэхэ үдэрэйнгөө даалгабаринуудые 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Б. Дымбрылов.

Түсэбүүд ба бодото байдал

Кударын аймагай колхозууд сабшалангай газараар хомор юм. Тиимэһээ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба силос даралга хадаа эндэхи колхозуудта угаа ехэ удхашанартай байха юм. Энээн тушаа аймаг дотор нилээд ехэ хөөрэлдөөн болоһон, хэдэн шиидхэбэринүүд абтаһан, хэмжээ-ябуулганууд, түсэбүүд ба графигууд зохёогдоһон байгаа. Хэрбээ аймагай колхозууд хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые саг соонь бэелүүлдэг байгаа һаа, ниитынгээ адуу малые шэмэтэ тэжээлээр дүүрэн хангажа шадаха байна. Теэд хараалагдаһан түсэбүүд ба графигуудынь тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Тон үсөөхэн колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуунууд дээрэһээ тобшолол хэжэ, тэрэнээ дахяад дабтахагүйн түлөө хэмжээнүүдые абана.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө бодото һайнаар тэмсэнэ. Колхозойнгоо правлени ба партийна организациин хүтэлбэри доро эндэхи колхознигууд сабшалангай газар һайжаруулхын ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхын түлөө эсэшэгүйгөөр оролдоо. Мүнөө энэ колхоз 2 мянга үлүүтэй центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ тусхай түхеэрэгдэһэн һарабшанууд доро хатаажа байна. Мүн нилээд ехэ хэмжээнэй силос дарагдаа. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые «Комбайн», «Красная заря», «Вперед» колхозууд муу бэшээр эмхидхээ.

Гэхэтэй хамта, аймагай олонхи колхозуудта нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэ тон муугаар ябуулагдана. Аймагай колхозууд хамтадаа 4875 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба 1130 тонно эртын силос дараха түсэбтэй юм. Теэд һүүлшын мэдээгээр ойройдоо 10 мянган центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн ба 534 тонно силос дарагдаһан байна. «Красный пахарь», «Красный пограничник» колхозуудай силос дараха түсэбөө дүүргээд байхадань, «Путь социализма», «Баян булаг», «Красное знамя», Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд силоснэ нүхэндэ нэгэшье центнер ногоо хээдүй байха юм. Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз 7 мянга үлүүтэй толгой адуу малтай. Тиимэ байбашье, ойройдоо 500 центнер набша мүшэр бэлэдхэһэн ба силос даража эхилээдүй байха юм. Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз аймагай организацинуудай баалалгаар арайхан гэжэ 20 тонно силос дараһан байна. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бурдуковский мүнөө хүрэтэрөө ногоон ургаадүй гэһэн хөөрэлдөөгөө орхёогүй байһаар. Гэбэшье, оршон тойрон халаахай, ожорһо, шаралжаа болон бусад буртаг ногоонууд элбэг ехээр урганхай.

Олон колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха түсэбүүдээ таһалдуулаа. Жэшээнь, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз 200 тонно силос дараха түсэбтэй аад, өөдтэй юумэ хээгүй, «Путь социализма» колхоз ойройдоо 80 центнер набша мүшэр бэлэдхэһэн байна. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Цыбиков, Игумноз гэгшэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ тон һанаа амараар хандана. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлэй малай үбэлжэлгын хүндэ хүшэр байдалые, бүхы малайнгаа хахадыень шахуу үхүүлһэнээ мартажархиһан байна. Тэжээлэй база байгуулгада иимэ һанаа амараар хандаха гээшэ Кударын зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй заншал болонхой.

Мүнөө хаа хаанагүй үбһэ хуряалга үргэлжэдөө эхилээ. Гэбэшье, Кударын олон колхозууд мүнөө хүрэтэрөө нобшорһон зандаа. Жэшээнь, «Красное знамя» колхоз үбһэ хуряалгадаа үшөө ороодүй байха юм. Тэрэшэлэн Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ нэгэшье сенокосилка, нэгэшье гар хажууршан харагдаагүй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ойройдоо 5 гектар үбһэн сабшагдаа.

Аймагай колхозуудай сабшалан дээрэ ногоон һайнаар ургажа, мүнөө жэлдэ элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо бии. Тэрэшэлэн набшаһата тэжээл ехээр бэлэдхэгдэхэ ба силос һайнаар дарагдаха ёһотой. Үбһэ, набша мүшэр ба силос бэлэдхэхэ түсэбөө бүрин дүүргэхын тула түбхын түрүүн гээгдэнги, һанаа амаржанги болдолнуудтай эрид шууд тэмсэл ябуулха шухала.

Ш. Дашинимаев.

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдтэ ТРАКТОРНА ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 10-най мэдээн

МТС-үүд	Хэһэн бүхы хүдэлмэри (зөөлэн хахалалгада оруулан тоолобол) процентээр	Условно трактор бүхэнөөр хэһэн хүдэлмэри (гектар)
Курбын	64,7	257,8
Чесанын	63,3	248,4
Селендумын	62,4	255,7
Түнхэнэй	60,3	248,2
Эгэтын	59,9	211,3
Хонхолойн	58,9	243,5
Бичурын	58,2	212,9
Кабанскын	56,1	219,7
Бургалтайн	55,7	238,3
Хэжэнгын	55,3	228,4
Саянтын	55,2	237,8
Сэлэнгын	55,0	244,2
Ново-Брянска	54,6	196,3
Кяхтын	54,5	207,2
Гашейн	54,2	226,9
Сагаан-Усанай	54,2	216,8
Хамнигадайн	54,1	197,0
Үдын	53,8	207,2
Закаменай	53,7	161,3
Бага-Куналейн	53,3	212,9
Жиримскэ	52,5	213,1
Кыренскэ	52,3	211,0
Иволгын	52,2	237,0
Суулгын	51,9	218,4
Итанцын	51,7	191,6
Окино-Ключевскойн	51,3	206,5
Тарбагатайн	50,7	194,1
Ехэ-Кударын	49,6	207,6
Тимлюйскэ	49,0	201,0
Баргажанай	48,3	182,8
Үшөөтын	47,9	187,2
Сүхын	47,6	204,4
Ториин	47,0	165,2
Куйтунска	46,6	180,2
Ехэ-Куналейн	46,2	197,7
Хориин	40,7	178,1
Сосновско	15,1	94,8

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Дуунай һайндэр

Ороной томо томо городуудта ажалай резервнүүдэй дуунай һайндэрнүүд боложо үнгэрбэ.

Москвагай культура ба амаралтын Сокольническа парк соо болоһон дуунай һайндэртэ гушаад мянган хүн байгаа. Энэ һайндэртэ столицын ажалай резервнүүдэй хоровой ба танцевальна самодеятельнэ эрхим коллективүүд хабаадаа.

Мүн Ереванда һайндэр тон һайн һайханаар үнгэрбэ. 26 комиссарай нэрэмжэтэ культура ба амаралтын парк соо эртэ үглөөгүүрһээ эхилжэ хүхюун дуунууд ханхинаа һэн.

Одессэдэ дуунай һайндэртэ ерээдүйн 3 мянган токарьнууд, слесарьнууд болон дархашуулһаа бүридэһэн хор СССР-эй гүрэнэй гимн, Эхэ орон тухай дуун, ажалай резервнүүдэй марш болон бусад дуунуудые дуулаба. Танцевальна коллектив элдэб арадуудай танцануудые гоё һайханаар наадаа.

Дуунай һайндэрнүүдтэ 150 мянган хүн хабаадаа.

(ТАСС).

Семинарнууд эмхидхэгдэбэ

Людиновска локомобиль бүтээлгын завод дээрэ (Калужска область) үйлэдбэриин экономикын асуудалаар семинарнууд эмхидхэгдэбэ. Тус семинарнуудта инженернүүд, технологууд, мастернууд өөһэдынгөө мэргэжэл дээшэлүүлнэ.

Хуряалгын хүдэлмэри Крымдэ улам үргэлжэ байна. СССР-эй хлопок тарилгын Министерствын Феодосийска совхозой коллектив баян ургаса ургуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зернопультаар таряа сэбэрлэжэ байна. 1 час соо зернопульт 10 тонно таряа сэбэрлэнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Нюдэнэй телескопическа шэл

Ленинград. Научно-шэнжэлэлгын оптическа институдай сотрудник профессор Л. Н. Госовский ба элүүрые хамгаалха Министерствын оптико-механическа заводой инженер Е. Ф. Миронов гэгшэд нюдэнэй телескопическа шэл зохёожо гаргаба. Нюдэнэй шэлэй шухала хуби — линзэнүүдэй системэ хадаа харасын хүсые 35 дахин тодо болгоно. Нюдэнэйнгөө харасын 95,5 процентые гээһэншье хүнүүд энэ шэлээр һайн хараха, түбэггүйгөөр уншаха ба бэшэхэ юм.

Тус заводто бүтээгдэһэн түрүүшын телескопическа шэлнүүд Москвагай, Одессын, Харьковай болон бусад городуудтахи нюдэ аргалдаг газарнуудта эльгээгдээ. Нюдэнэй шэнэ шэлнүүд һайн гэжэ сэгнэгдэнэ.

(ТАСС).

Шатарай уласхоорондын федерациин конгресстэ хабаадалсахаяа советскэ делегаци ошобо

Шатарай уласхоорондын федерациин XXII конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадалсахын тула Д. В. Постников (делегациие хүтэлбэрилэгшэ), гроссмейстер А. А. Котов, А. А. Алиев составтай советскэ делегаци Венеци ошохоор һаяхан Москваһаа ниидэбэ. Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө дэлхэйн чемпион гроссмейстер М. Ботвинник, гроссмейстер Д. Бронштейн хоёрой хоорондо Москвада болоһон мүрысөөнэй тоосоон конгрессэй зүблэхэ зүйлдэнь бии. Тэрээнһээ гадна, шатараар наадаха шэнэ гуримуудай проект тэндэ хаража үзэгдэхэ ба һүүлэй жэлнүүдтэ үнгэргэгдэһэн турнирнуудта амжалта туйлаһан зарим шатаршадта уласхоорондын мастернуудай ба гроссмейстернүүдэй нэрэ зэргэ олгохо тухай шатарай национальна федерациин зууршалга зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

(ТАСС).

„Стахановец-текстильщигэй үдэр"

Латвийска ССР-эй текстильнэ промышленностиин министерстводэ «стахановец-текстильщигэй үдэр» түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Ткачиха Лариса Шарыгина хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хэлэбэ. Хүдэлмэрнин стахановска методуудые хэрэглэн, халаан соогоо 1 час алмажа, нэмэлтэ продукци бүтээн гаргана.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Интеллигенцитэй барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ

Арад зонтоёо холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тэдэнэй дунда агитационно-ниитын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие бүри үргэдхэхэ хэрэгтэнь партийна организаци хүдөөгэй интеллигенцитэй айхабтар ехэ туhаламжа үзүүлдэг.

Нютагайнгаа интеллигенцидэ туhалан Баргажанай аймагай Улюнска территориальна партийна организаци (секретаринь нүхэр Будаев) ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Эндэ 12 багшанар ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд колхозниг уудай дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулна. Тэдэнэр элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полевой стан, малай фермэ болон гүүртэнүүд дээрэ ошожо уншадаг. Мүн Улюнска hургуулиин багшанарай ба hурагшадай хүсөөр урянhайханай концертнүүд эмхидхэгдэжэ, колхозникуудта харуулагдадаг. Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ багшанар И. Мужанов, А. Кузнецов, Н. Севостьянова гэгшэд илангаяа hайнаар хабаадалсадаг.

Гадна эндэхи багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ба Улюнска hургуулиин hурагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнгэрэгшэ хабарай ба мүнөө зунай үедэ угаа ехэ туhаламжа үзүүлhэн байна. Тэдэнэй хүсөөр 50 гектар сабшалангай газар сэбэрлэгдэhэн, 3 километр утатай уhалуурийн hубаг татагдаhан байна. Мүнөө багшанар ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хэдэн олон центнер набшаhата тэжээл бэлэдхээ.

Улюнска территориальна партийна организаци ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг багша нүхэр Д. Бубеев ба Улюнска медицинскэ пунктын даагша нүхэр Гершевич гэгшэдые партида абахаар мүнөө бэлэдхэжэ байна.

Гэбэшье, зарим партийна эхин организацинууд интеллигенцитэй холбоо барисаагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, Баргажанай аймгүйсэдкомой элүүрые хамгаалалгын таhагай ба аймагай больницын коммунистнуудые хамтадхаhан парторганизаци ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха уялгаяа мүнөө дүүргэнэгүй. Эндэхи медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэниинь ажалшадай дунда лекци гү, али элидхэл уншаагүй. Нэгэшье агитатор эндэ хүдэлмэрилдэггүй байна.

Эндэхи партийна эхин организаци хадаа интеллигенцитээ холбоо барисаагүй ба тэдэндэ түшэглэжэ хүдэлмэрилдэггүй байна. Тус партийна организацин хүдэлмэриин түсэб соо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха тухай асуудал гү, али тэдэнэй хүсөөр ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эрхилхэ тухай огто хэлэгдээгүй.

Тиимэhээ энэ партийна эхин организацин хүдэлмэриин гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ түшэглэжэ хүдэлмэрилдэггүй, тэдэнние хүмүүжүүлгын шухала асуудалда анхаралаа хандуулдаггүй ябадал болоно.

Д. Гыргенов.

Парторганизацинуудай секретарьнуудай курса дүүрэбэ

ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэ болоhон колхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай нэгэ hарын курса дүүрэбэ.

Курсада хабаадагшадай олонхинь партийна тоосоото-hунгуулиин суглаанууд дээрэ 1950 — 51 онуудай туршада hунгагдаhан залуу секретарьнууд юм. Тэдэнэй тоодо томодхогдоhон колхозуудай партийна организацинуудай 36 секретарьнууд бии.

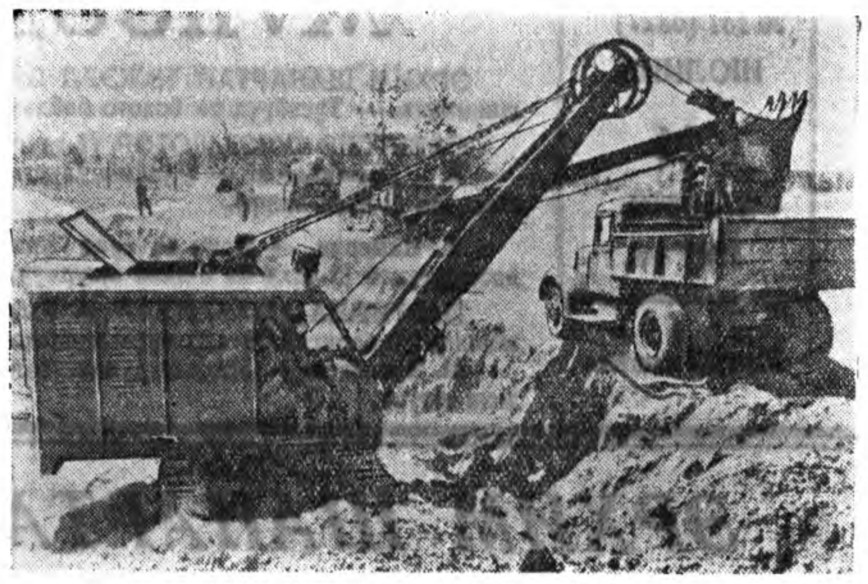
Эдэнэр хадаа партийно-эмхидхэлэй ба партийно-пропагандистска хүдэлмэриин шухала асуудалнууд тухай, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын байдал тушаа, Хитадай арадай революциин агууехэ илалта тухай ба бусад асуудалнуудаар лекцинүүдые дуулаhан байна.

Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-пропагандистска хүдэлмэриин асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй обкомой секретарьнууд нүхэд П. М. Петухов, Д. Ж. Жалсабон, партиин обкомой бюрогой гэшүүд нүхэд Д. Ц. Цыремпилон, Д. М. Смирнов, мүн ВКП(б)-гэй обкомой таhагуудые даагшанар ба тэдэнэй орлогшонор лекцинүүдые эндэ уншаhан байна. Гадна ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй дүнгүүд тухай элидхэл партиин обкомой секретарь нүхэр Ф. И. Кашников хээ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай шухала асуудалнуудаар лекцинүүдые республикын хүдөө ажахын министрын орлогшонор, научна хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэлэhэн байна.

Эдэ хэлсэгдэhэн асуудалнуудаараа курсада хабаадагшадай классна занятинууд ба семинарнууд үнгэргэгдөө.

Тус курсын дүүрэhэнэй hүүлээр, колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнууд ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр Д. Ж. Жалсабонтой уулзаhан байна.

Куйбышевска область. «Куйбышевгидростройн» үйлэдбэриин-техническэ база үдэр бүри үргэдэжэ байна. Барилгын талмайнууд дээрэ бетонно заводууд, заhабарилгын-механическа завод, автобазанууд баригдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн эрьеын заhабарилгын-механическа заводой баригдажа байhан оршондо газар малтаха хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Модо ашаалгые түргэдхэнэ

Манай республикын ажалшад сталинска эпохын агуу ехэ барилгануудта өөhэдынгөө хубитые шадаал hаа ехээр оруулхые хүсэн, шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна. «Бурмонголлес» трестын модо ашаалдаг предприятинуудай олон мянган гэшүүд Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын станциин хүдэлмэришэдтэй гар гараа барилсан ажаллажа, коммунизмын барилгануудта зорюулагдаhан модонуудые хаhа саг соонь ашаалан шэрэнэ.

Илька болон Челутай гэжэ түмэр замай станцинуудтахи поезднуудай ба модо ашаалагшадай коллективүүд вагонуудай миин байлгые июнь hара соо май hарынхида орходоо 25—30 процентээр багадхажа шадаа. Тус коллективүүдэй гэшүүд модо ашаалга дээрэ стахановецуудай түрүү методые үргэнөөр хэрэглэн, ажалай бүтээсые үдэр бүри дээшэлүүлнэ.

Хандагатайн, Илькын ба Онохойн модошод түмэр замшадтай хамта үнгэрэгшэ хахад жэл соо 660 вагон арбилхаhаа гадна, коммунизмын барилгануудта 9 мянга гаран кубометр барилгын модо түсэбhөө гадуур ашаалан эльгээhэн байха юм. Модо ашаалга дээрэ түрүү методые үргэнөөр хэрэглэн, вагонуудай эрьесые эрид түргэдхэhэн байха юм.

Тиихэдэ, Хандагатайн ба Эрийскэ леспромхозууд модо ашаалха хүдэлмэриин 40 процентые механизацилжа, ашаа тээгшэдэй ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлнэ. Модо ашаалга дээрэ шэн зоригтойгоор ажаллан үндэр бүтээсэ туйладаг түрүүшүүлэй салин hара бүри ехэ болоно. Мүнөө республикын түмэр замшад Бүхэсоюзна түмэрзамшадай hайндэрые эрхим показательтайгаар угтахын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

А. Звержевич.

Загаhанай ажалтай түрүү колхоздо

«Байкал» гэжэ загаhанай ажалтай колхоз бүхы Кабанскын аймаг соо түрүү колхоздо тоологдоно. Тус колхозой загаhашад хахад жэлэйнгээ даалгабарие 102,5 процент дүүргээ.

Энэ амжалтануудые хайшан гэжэ тус колхозойхид туйлааб гэхэдэ, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Фёдоров загаhашадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэhээ гадна, тэдэнэрэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байна. Тиигээд, загаhашан бүхэнэй ажабайдалай услови hайжаруулха зуураа, тэдэнэрэй дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулан, тэдэнэрые шэн зоригто ажалда зоригжуулна.

Нүхэр Трескинэй хүтэлбэрилдэг бригадада ниитэ-политическэ хүдэлмэри илангаяа hайнаар табигданхай. Тус бригадын загаhашадай байрада ороходо, тэндэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, загаhа бариха жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ тухай уряалhан лозунгнууд гоё hайханаар бэшэгдэнхэй байдаг юм. Эндэ ариг сэбэр hайнаар сахигдана. Радио шагнажа, hүүлэй hонинуудтай танилсаха ба газетэ, журналнуудые уншаха бүхы арга боломжотой.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа, тэрээндэ түрүүлhэн хүнүүдые урмашуулдаг. Эгээл иимэhээ нүхэр Трескинэй хүтэлбэрилдэг бригада мүрысөөндэ илажа гарадаг болоо.

К. Григорьев.

Зоотехническэ барилгын стахановска hа

Малдаа дулаан байра түхеэрэе

Зэдын аймагай түрүү колхозууд зоотехническэ олон барилгануудые хэжэ байна.

Буденнын нэрэмжэтэ, «Улаан-Үшөөтэ» колхозууд малайнгаа үбэлэй байрануудые заhажа, шэнэ барилгануудые болхоожо байна. Һаяхан Буденнын нэрэмжэтэ колхоз 70 үнеэдэй байха нэгэ байра, 25 тугалай байра, хонидой байра барижа дүүргэбэ. Мүн «Улаан-Үшөөтэ» колхоз малай 4 байра бариhан байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай олон колхозууд малдаа дулаан байра бэлэдхэхэ хүдэлмэрие тэсэшэгүй удаанаар ябуулна.

«Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жигмытов) энэ жэл малай 16 байрануудые бариха ёhотой аад, мүнөө жэлэй 6 hара соо нэгэшье байра бэлэн болгоогүй. Мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз малай байра муутай юм. Зоотехническэ барилгын hара соо аймагай түрүү колхозуудай горьтой хүдэлмэри хээд байхада, энэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Шарапов, парторганизациин секретарь нүхэр Будажапов барилгын хүдэлмэрие түргэдхэхэ гэжэ бүри оролдоношьегүй. Харин тиихэдэ малайнь хахадhаа үсөөниинь үбэлжэхэ байрагүй юм. Теэд мүнөө эдэ колхозуудта нэгэшье кубометр барилгын материал бэлдэгдээдүй.

Тэрэшэлэн «Галын Очи» ко (түрүүлэгшэнь нүхэр Мунк Сталинай нэрэмжэтэ колхоз рүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) лай үбэлэй байраар дутуушье hанаа амархан hуунад.

Фермын, гүүртын малшадай ха гэрнүүдые бэлэдхэхэ гээшэ удхашанартай. Зэдын аймагай рим колхозуудай малшад h байрануудгүй юм. Жэшээлх Кировэй нэрэмжэтэ колхозой рим гүүртэнүүдэй малшад үбэ хүнэй байшагүй хүйтэн, му гэрнүүд соо байдаг юм. Теэд хозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Л дапов, Очиров гэгшэд малша дулаан байра барижа үгэхэ та hаналаа мүн табинагүй.

Малаа дулаан байраар хан гээшэ малажалые хүгжөөхэ условинуудай нэгэн мүн. Үнгэр үбэлэй үбэлжэлгэдэ байра му дээрэhээ олон толгой мал га hан байгаа. Зүгөөр, дурсагд колхозуудай хүтэлбэрилэгш энээнhээ тобшолол хээгүй ба ниинь гайхалтай.

Колхозуудта зоотехническэ рилгын иимэ муугаар ябуулагд байхадань, аймсоведэй гүйсэд тэрэнэй хүдөөгэй ба колхозно рилгануудай таhагые даагша нү И. Б. Хабалтуев энэ хүдэлмэр түргэдхэхэ ямаршье хэмжээ аба гүй.

М. Булагае

Хоёр ондоо жэшээ

Курумканай аймагай Ленинэй ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд стахановска hарын үедэ малай байрануудай барилгые ба заhабарилгые үргэнөөр ябуулжа байна. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэд нүхэд Б. С. Бадмаев ба Б. Б. Бальжинов гэгшэд энэ хүдэлмэридэ хүрэхэ хүнүүдые ба мори унаа гаргаа. Барилгада ба заhабарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы модон эртэнhээ бэлэдхэгдэжэ, барилгын газарта асарагдаhан байгаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригада түсэбөөр хараалагдаhан барилгануудай 70 процентыень дүүргээ. Тугалай байранууд гүйсэд бэлэн болонхой.

Гэхэтэй хамта, Маленковой рэмжэтэ колхоз малай байра дые барижа эхилээдүй байна. рэглэгдэхэ материалнуудынь хү бэлэдхэгдээгүй, бэлэдхэгдэhэн дониншье ой соогоо байhа Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр З бин энэ шухала хэрэгтэ анх лаа хандуулнагүй.

Мүн Хрущевой нэрэмжэтэ к хоздо барилгын ябаса ба нимэрхүү. Барилгын бригадын д хашуулынь ондоо хүдэлмэр гаргагдаад, энэ хүдэлмэри таh дуулагдаха гэжэ байна.

П. Дондуков

Асуудалда харюу

Колхозууд инкубаторно-шубуунай станцинуудhаа дальбараануудые худалдажа абахадаа капиталовложениин мүнгөөр абаха гү, али үйлэдбэриин гаршада хэрэглэгдэдэг мүнгөөр гү? гэhэн асуудалтайгаар манай редакцида Тарбагатайн аймагай хүдөө ажахын таhагай инструктор-бухгалтер Е. Русин, Баргажанай инкубаторно-шубуунай станциин директор А. Лауль, Баргажанай аймагай хүдөө ажахын таhагай инструктор-бу галтер Дашеев гэгшэдханда байна.

ХАРЮУ: Колхозууд инкубато но-шубуунай станцинуудhаа да бараануудые капиталовложени мүнгөөр худалдажа абаха ёhо

Дурсагдаhан станцинуудh дальбараануудые худалдажа а ха мүнгөөр дутаhан колхозуу удаан бэшэ болзорой кредит г банкhаа үгтэхэ байна.

Наца ба арад үндэhэтэн (народность) тухай

Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуунай-товарна фермые даагша нүхэр Д. Дамбаевай асуудалда харюу болгон энэ статья «Большевик» журналhаа абтажа толилогдобо.

«Наца» ба «арад үндэhэтэн» гэhэн ойлгомжонууд түүхын хүгжэлтын элдэб шатануудта хүнүүдэй хоорондо байhан общественнэ холбоонэй түхэл янзануудые тодорхойлон харуулна. Арад үндэhэтэн ба наца хадаа элдэб үенүүдтэ бии болоhон, түүхэдэ хамаатай категоринууд мүн.

Материальна баялигуудые, ажамидаралай хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ ябадал хүнүүдэй хамтаараа хүсэлэлгэ гаргахые, нэгэдэхые эрибэ. «Хүнүүд болбол бэе бэеhээн таhаранги бэшэ, бэе бэеhээн таhарhан ганса нэгэнүүд бэшээр, харин хамтаараа, группанууд болон, обществоороо байгаалитай тэмсэл ябуулдаг ба материальна баялигуудые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалда байгаалияа ашаглан хэрэглэдэг байна»,—гэжэ нүхэр Сталин заана. («ВКП(б)-гэй түүхэ. Хуряангы курс», нюур 176). Эдэ бүлэг хүнүүд түүхын элдэб шатануудта олон янзаар бүридэhэн байха юм.

Хүнүүд хадаа түүхын эхин дээрэ, хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтын доодо шатадаа байхадань, хүндүрсэтэ hармагшангуудай hүрэг шэнгеэр ехэбэшэ бүлэгүүд болон ябадаг байгаа; удаа тээнь мяхан түрэлэй, родовой hэльбээ холбоонууд ба харилсаанууд дээрэ үндэhэлhэн хүнүүдэй коллективүүд бии болоо. Эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтын гол нэгэдэлынь—түрүүшээр эхын, хожомынь, бүри дээдэ шатадаа — патриархальна род байhан юм. Уг гарбалаараа ойрын хэдэн родуудhаа племи бии болобо. Эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэхэ бүринь родуудай, племинүүдэй, племинүүдэй союзуудай эмхидэлынь улам орёо ба дээшээ зэргын болоhон байна. Эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтын дээдэ шатадань нилээд тогтууритай нэгэдэлнүүд, конфедерацинууд ба түрэл племинүүдэй союзууд бии болоо.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй саашадаа хүгжэhэнhөө, энгэй үмсын бии болоhонhоо ба зөөри шадалай тэгшэбэшэ байдалай бии болоhонhоо шалтагаалан, эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалта задагайран, обществодь зүришэлдөөтэ ангинууд боложо бутарhан ба гүрэн бүридэhэн юм. Эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтаhаа ангита обществодо дамжан оролготой дашарамдан, хүнүүдэй общественнэ hэльбээ холбоонуудай ба харилсаануудай шэнжэнь үндэhөөрөө хубилhан байна.

Нэгэл территори дээрэ нэгэ родой гү, али племиин гэшүүдэй сугтаа байлга хадаа эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтын шухала нүхэсэлынь байhан юм. Энгэй үмсын ба ангинуудай бии болоhонhоо, худалдаа наймаанай хүгжэhэнhөө шалтагаалан, элдэб родууд ба племинүүдтэ хамаатай хүнүүд холисолдоhон байна. Хуушанай родовой нэгэдэл усадхагдажа, мяхан түрэлэй hэльбээн хүнүүдэй общественнэ организациин шухала условинь байхаяа болиhон юм. Эртэ балар сагай-бүлгэмтэ байгуулалтын задарhанай эсэстэ родууд ба племинүүдэй холисолдохо ба нэгэдэхэ ябадал бэелүүлэгдээ.

Нэгэ арад боложо ниилэhэн племинүүд ами аминдаа, тусгаар байхаяа болибо. Арад гээшэ племинүүдэй юрын союз бэшэ юм, харин племинүүд ниилэжэ, өөрынгөө тусгаар байлгые, өөрынгөө онсо захиргаае гээhэн, газарынь нэгэ территори болгогдон ниилэhэн, тэрэшэлэн тиимэ племинүүдэй бүхы хүн зоной ниитэ захиргаатай болоhон нэгэдэлые арад гэдэг.

Племинүүд ба арад үндэhэтэд хүгжэхэ зохистой условидо бүри тогтууритайгаар хүн зоной ба түүхын бүридэлнүүд —өөрынгөө хэлые литературада бэхижүүлжэ өөрын культура, үзэг бэшэг байгуулhан единэ арадууд боложо нэгэдэн жагсадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Киевскэ ба Московско Русидахи ород арад, богоолэзэмдэлгын ба феодальна байгуулалтын үедэхи хитад арад, мүн бусад арадуудшье тиимэ байhан юм. Арад үндэhэтэд ба арадууд хадаа экономическа үндэhэниинь капиталистическэ үеын урда тээхи үйлэдбэриин харилсаануудай формонууд болоhон, түүхын ёhоор бүридэhэн хүнүүдэй нэлэнхы нэгэдэл мүн. Единэ арад боложо племинүүдэй ниилэлгэ хадаа урган бүридэhэн арадай доторхи племинүүдэй хоорондын илгаанууд заабол үгы болохо гэhэн удхатай бэшэ юм. Арадуудай ба арад үндэhэтэдэй доторхи племинүүдэй зарим тэды тусгаарланги байдалынь удаан сагай туршада, заримдаа хэдэн зуун жэл соо үлэдэг.

Арад гэhэн ойлгомжо бүри үргэн удхатайгааршье хэрэглэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, советскэ арад тухай, Советскэ Союзай арадууд тухай, ород, грузин, украин ба бусад арадууд тухай тиимээр хэлэдэг байнабди.

Капитализмын бии болохо ба хүгжэхэ үедэ арад үндэhэтэд ба арадууд буржуазна нацанууд боложо эмхидэн гулидхагдаа. Гэхэ зуура, колониальна дарлалтаhаа шалтагаалан гээгдэнги болоhон колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудтахи олон племинүүд, арад үндэhэтэд хадаа капитализмын ба тэрэнэй hүүлшын шатын — империализмын үедэшье нацанууд болон бүридөөгүй байhаар. Империалистнууд хадаа колониальна арадуудай экономическа, политическэ ба культурна хүгжэлтэдэнь зорюута тойбо татаха политика ябуулна, нацанууд болон тэдэнэй гулидалгада hаад ушаруулна.

Арад үндэhэтэнhөө наца юугээрээ илгаатайб? Наца тухайда нүхэр Сталинай үгэhэн марксистска гайхамшаг сэсэн тодорхойлго соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«...Наца хадаа дүрбэн гол шэнжэнүүдэй нэлэнхы нэгэдэлэй база дээрэ, тодорхойлон хэлэбэл: хэлэнэй нэлэнхы нэгэдэлэй, территориин нэлэнхы нэгэдэлэй, экономическа ажабайдалай нэлэнхы нэгэдэлэй, национальна культурын соо өөрсэ зүйлэй нэлэнхы нэгэдэл соо үзэгдэдэг, оюун бодолой бүридэлгын нэлэнхы нэгэдэлэй база дээрэ бии боложо, түүхын ёhоор тогтууритайгаар бүрилдэhэн хүнүүдэй нэлэнхы нэгэдэл мүн» (Зохёолнууд, том 11, нюур 333).

Наца тухай ойлгомжые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, наца гээшэ хүнүүдэй расова бэшэ, племеннэ бэшэ, харин түүхын ёhоор бүридэhэн нэлэнхы нэгэдэл мүн гэжэ нүхэр Сталин харуулна. Наца хадаа түүхын ямар нэгэн үе соо бүридэhэн продукт, тодорхойгоор хэлэбэл, дэбжэжэ байгаа капитализмын үеын продукт болоно, тиихэдэ арад үндэhэтэн—капиталистическын урда тээхи үйлэдбэриин харилсаануудай продукт мүн. Феодальна байгуулалтые капиталистическээр халан hэлгэлгэ хадаа арадуудые ба арад үндэhэтэдые буржуазна нацанууд болгожо эмхидхэн гулидхаhан удхатай. Тиимэhээ, капиталистическэ үйлэдбэриин харилсаанууд буржуазна нацануудай бии бололгын экономическа базань болоно, гэхэ зуура капиталистическын урда тээхи үйлэдбэриин харилсаанууд арад үндэhэтэдэй ба арадуудай бүридэлгын экономическа база болоhон байха юм. Арад үндэhэтэн ба буржуазна нацын хоорондохи түрүүшын шиидхэхы илгаань иимэ байна.

Наца хадаа ажалай илгаран хубааралгаар ба национальна рыногэй, ондоогоор хэлэбэл, нацын нүгөөдэ хубинуудые нэгэ бүхэли болгон нэгэдхэгшэ саг үргэлжын, таhалгаряагүй экономическа холбоо барисаагаар байгуулагдаhан, экономическа ажабайдалай тогтууритa нэлэнхы нэгэдэл дээрэ үндэhэлдэг байхадань, харин арад үндэhэтэд—экономическа тиимэ тогтууритай холбоо барисаагүй байна. Теэд, энэнь арад үндэhэтэд өөрын экономическа базагүй гэhэн удхатай бэшэ. Нацанууд боложо үшөө хүгжөөгүй арад үндэhэтэдэй ба арадуудай экономическа базань байhан феодальна үйлэдбэриин харилсаануудай, ондоогоор хэлэбэл, капиталистическын урда тээхи экономическа харилсаануудай өөрсэ ушарнууд харьяата арадай экономическа бутархай ба таhаранги байдал дотор харагдадаг гэжэ хэлэгдэнэ.

Капиталистическын урда тээхи үеын хүнүүдэй түүхые дамжан бүридэhэн нэлэнхы нэгэдэл бологшо, арад үндэhэтэд ба арадууд хадаа хэлэнэй, территориин талаараа элитэ нэлэнхы нэгэдэлтэй, экономическа ажабайдалай ба арад үндэhэтэнэй байгуулhан культур талаар нэлэнхы нэгэдэл дотор үз дэдэг ухаан бодолой бүрилдэл зарим тэды нэлэнхы нэгэдэлтэй ба на. Нүхэр Сталинай зааhан ёhо нацын бүридэдэг зүйлнүүд—хэл территори, культурна нэлэнхы гэдэл гэхэ мэтэ хадаа огторгойh унаагүй, харин капиталистическ урда тээхи үедэ удаа удаалуу байгуулагдаа. Жэшээлхэдэ, нац нуудай бүридэхэhөө бүри ури капитализмын бии болохоhоо ур тээ племинүүдэй, арадуудай арад үндэhэтэдэй хэлэниинь лэнхыдээ ниитэ байhан юм. «Мар сизм ба языкознаниин асууд нууд» гэжэ зохёол соогоо нүх Сталин иигэжэ заана: «...Капита лизмын бии болохотой, феодальн бутаранги байдалай усадхагдах тай, национальна рыногэй тогто дохотой хамта, арад үндэhэтэд ха даа нацанууд болон хүгжэhэн, тии хэдэ арад үндэhэтэдэй хэлэнү дынь национальна хэлэнүүд бол хүгжэhэн байна» (нюур 13). Тиим hээ, национальна хэлые арад ү дэhэтэнэй хэлэнhээ таhалжа, шэнэ хэлэн шэнгеэр зүришүүлэ табижа болохогүй.

Хэлэн хадаа надстройка юм г hэн Маррын бүдүүлиг, антинаучн теориие нүхэр Сталин задa со hон байна. Хуушан базисай уса хагдахатай хамта хуушанай на стройка үгы хэгдэдэг. Арад үнд hэтэнэй хэлэнэйнь национальн хэлэндэ дамжан оролго хадаа хуу шан хэлые усадхаха ба шэные би болгохо мэтээр бэшэ, харин хэл удаан саг соо, улам хүгжөөлгы баяжуулгын ба нарижуулгын ү дэhөөр, хуушан шанарта зүйлнүү дэй хосоролгын ба шэнэ шанарта зүйлнүүдэй арбилалгын үндэhөө бэелүүлэгдэнэ. Арад үндэhэтэнэ хэлэниинь бүхы арад үндэhэтэнд ойлгогдосотой, ниитэарадай хэл байхатаяа хамта, нютагай («тер риториальна») диалектнууд гэжэ аса hалаануудтай байдаг. Фео

Механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые бүхы хүсөөрнь хүдэлмэрилүүлхэ

Парти ба правительствын, нүхэр Сталинай өөрынь саг үргэлжын анхаралай ашаар манай промышленность, транспорт болон хүдөө ажахы түрүү советскэ техникээр— коммунизмын техникээр улам ехээр зэбсэглэгдэжэ байна.

Тиимэһээ, механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые һайн шанартайгаар хүдэлмэрилүүлжэ, продукци гаргалгаяа дээшэлүүлхын, шанарыень һайжаруулхын ба өөрынь сэнгые химдаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн республикымнай ажалшадай дунда шэнэ хүсэ- гөөр дэлгэржэ байна.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд механизмууд ба түхеэрэлгэнүүдээ бүтэн бүрин байлгаха зорилгоор, 90 процентые социалистическэ харгалзалгадаа абаба. Механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые бүхы хүсөөрнь ашаглан заводсоо түрүүлэгшэд —булад шудхалгын, паровозо-колесно ба бусад цехүүдэй 1400 хүдэлмэрилэгшэд үдэрэйшэ хахад жэл соо 7 һарын жэлэйхи хүрэтэр, мүн дээшэ нормонуудые дүүргээ.

Улан-Удэ станциин вагонно депогой техникэ эрхимээр хэрэглэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Сэмбын фабрикын зарим цехүүд түхеэрэлгэнүүдээ наринаар харуулха ба дүүрэн хүсөөрнь ашаглалгын хэрэгтэ горьтой амжалта туйлаа. Энэ жэлдэ аппаратно-ээрэлгын цехэй бүтээсэнь 10 процентээр дээшэлбэ. Фабрикын мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд залуу нүхэдые шефтээ абаад, тэдэнэртэ дүй дүршэлөө заажа үгэнэ, стахановска ажалда һургана.

Ажалшадай творческо эдэбхиие хүгжөөхэ, тиин советскэ баян техникые хүсэд һайнаар ашаглаха, механизмуудые зүбөөр хэрэглэхэ ябадал туйлаха гээшэ профсоюзна организациин бүхэнэй зорилго мүн.

Гэхэ зуура, промышленна предприятинуудай, транспортын, барилгын профсоюзна олохон организацинууд энэ зорилгые хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, Галуута Нуурай Рудоуправлениин шахтанууд һайн механизмуудаар хүсэд хангагданхай байбашье, энэ жэлдэ хүдэлмэрэй нормо бүтээгдэнгүй. Шалтагааниинь гэхэдэ, механизмуудынь миин досоо ба муугаар ашаглагдадаг байха юм. Үрөмдэлгын машинанууд нормоо 80—90 процент дүүргэнэ, электровозуудай, нүүрһэ ашаададаг машинануудай бүтээсэнь мүн лэ бага. Эндэ механизмуудые түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр ба хүсэд хэрэглэхын түлөө мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Энээн тушаа профсоюзай рудком анхаралаа табинагүй.

Ой модоной промышленностиин предприятинуудай профсоюзна олохон организацинууд механизмуудые бүримүһэн ашаглаха хэмжээ абанагүй. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай соо модо зөөхэ хүдэлмэридэ автомашинануудай 61 процент, тракторнуудай миил 29 процент, мотовозуудай 47 процент хэрэглэгдэһэн байна.

Механизмуудые зүбөөр хэрэглэхын түлөө мүрысөөе Зэдын промкомбинадай, загаһанай промышленностиин, республикын олонхи МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд тон муугаар хүтэлбэрилнэ.

Профсоюзуудай областной Советэй һаяхан боложо үнгэрһэн хоёрдохи пленум хадаа механизмууд, түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашаглахын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүндэ хүдэлмэри механизацилха зорилго республикын промышленна, транспортна болон барилгын предприятинуудай профсоюзна организацинуудай үмэнэ табиба.

Пленумэй заабарие бэелүүлэн, профсоюзна организацинууд хадаа механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые хүсэд дүүрэнээр, һайнаар хүдэлгэхэ, миин байлгыень болюулха, хэрэгсэлнүүдтээ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Профсоюзна организацинууд техникые эрхимээр ашаглахын түлөө, хүдэлмэрээ механизацилхын түлөө мүрысөөнэй дэлгэрэлгые ба ябасые комитедэй зүблөөн дээрэ, хүдэлмэришэдэйнгөө суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан нюурнуудта хатуу хэмжээ абаха уялгатай.

Түрүү техникын дэлгэрэлгэ хадаа хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлээ дээшэлүүлхыень эринэ. Гэбэшье, шэлэй механизированнэ заводой, Механлидай, нютагай промышленностиин предприятинуудай профсоюзна комитедүүд энэ тон шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана.

Профсоюзуудай областной Совет тус дутуу дундануудаа усадхахыень, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин-техническэ һуралсал һайжаруулха хэмжээ абахыень профсоюзуудай комитедүүдһээ эрибэ. Ушар иимэһээ, профсоюзна организацинууд техническэ пропаганда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, техникэ хэрэглэхэ түрүү арга методые дэлгэрэнгыгээр харуулха, механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгээр эрхим туйлалта хангаһан хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлнүүдээ андалдан абалсаха, зүблөөнүүдые зарлаха, элидхэл, лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ ёһотой.

Республикын профсоюзна организацинууд механизмуудые һайнаар ба бүтэн бүрин байлгажа ашаглахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэдээ, коммунистическэ барилгануудай түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн тэмсэлдэнь ажалшадай творческо үүсхэл ба ажалай эдэбхиие улам дээшэнь үргэхэ байна.

М. Гаськов, облпрофсоведэй профкабинедые даагша.

ПВЗ-тэй паровозо-колёсно цехын токарь-скоростник В. П. Воронин гэгшэ түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэрэйнгөө нормые 200 үлүүтэй процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Воронин детальнуудые шалгажа байна.

В. Муллерай фото.

Түмэрзамшадай үдэртэ

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

Түмэр замай 11-дэхи дистанциин нэгэдэхи околодкодо Иван Булычевай хүтэлбэрилдэг түмэр замай лини заһабарилагшадай бригада хүдэлмэрилдэг юм.

Тус бригадын гэшүүд даалгабарита ажалдаа ехэ харюусалгатайгаар хандана. Тэдэнэрэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэн, үдэрэйнгөө даалгабарие дүүргэдэггүй хүн үгы шахуу болоо.

Имагта шэн зоригтойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые 20—30 процентээр үлүүлдэг нүхэд Евгений Кирильчик, А. Булычев болон бусад социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэрэй нэрэ показателиин доскада хододоо бэшэгдэнхэй байдаг.

Н. Святогор.

Болзорһоо урид дүүргэбэ

«Коммунист» гэжэ ашаанай пароход шулуу нүүрһэ абаашахын түлөө Танхой портдо һаяшаг ерэһэн юм. Кранай машинист нүхэр Анспер гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд тус пароходто ашаа тээлгые түргэн методээр хэхэ гэжэ шиидээд, хүдэлмэрилжэ эхилһэн байгаа.

Тус судныи экипажын гэшүүд ашаа тээгшэдтэ барандаа туһаламжа үзүүлжэ эхилбэ. Тиигэжэ, эдэ хоёр коллективэй эбтэй ба эмхитэйгээр ажаллаһанһаань тус пароходто ашаа тээлгэ 4 часаар уридшалан дүүргэгдэжэ, үнэтэ саг арбилагдаһан байна.

Н. Валентинов.

Агитатор үбһэшэдэй бригадада

Бүгшэм халуун үдэр үнгэржэ, боро хараан болоно. Үргэн уужам талада һэрюухэн һэбшээн үлеэжэ, үбһэ ногооной, набша намаагай аятай һайхан хамар сорьёмо үнэр анхилна. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай 2-дохи бригадын полевой станда ехэ хүхюутэй зугаатай. Колхознигууд хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргана. Хэдэн хүнүүд багша-агитатор Ломбоцыреновые тойрон хүхюутэйгээр энеэлдэн хөөрэлдэнэ. Байгаалиие хубилгагша сталинска түсэбүүд, Эхэ орон соомнай, мүн бусадшье гүрэнүүдтэ боложо байһан һонинууд тухай һонирхолтойгоор ба ойлгосотойгоор тэрэ агитатор колхознигуудта хөөрэдэг.

Энэ үдэшэ агитатор Ломбоцыренов ниитын ашаг шэмэтэ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай хэлэжэ эхилнэ. Малажалые хүгжөөлгэдэ большевистскэ партиин ба советскэ правительствын халуун анхаралаа табидагыень колхознигуудта тэрэ һануулна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сабшалангай газарта үтэг хээгүй, үбһэ хуряалгые болзор соонь үнгэргөөгүй дээрэһээ нэгэ гектарһаа миил 6—7 центнер үбһэ абаабди гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

— Зарим луговодууд гектарһаа 100 центнер хүрэтэр үбһэ хуряадаг юм гэжэ газетэһээ уншаа һэм, — гэжэ залуу колхозник Бадмацыренов агитаторта хандан хэлэнэ.

Республикын суута луговод Батышевай дүй дүршэл тухай агитатор хөөрэхэ зуураа, ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тогтоолые колхознигуудта тайлбарилан хөөрэнэ. Үбэлдөө имагтал бэлшээлгэдэ найдангүйгөөр, харин малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ёһотойбди гэжэ Ломбоцыренов хэлэнэ.

Хөөрөөнэй һүүлээр колхознигууд үшөөл таранагүй. Тэдэнэр өөһэд хоорондоо ехэл халуунаар зүбшэнэд. Үбгэн колхозник Нима Дамбаев һууриһаа бодон:

— Би арба гаран жэлдэ косилкаар үбһэ сабшанаб. Мүнөө бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ, бүтээсэеэ 150 гектарта заатагүй хүргэхэб — гэнэ. Косилкашад Бимба Бадматаров, Банзаракца Очирова гэгшэд халаан соогоо 4 гектарай орондо 6—7 гектар сабшахабди гэжэ мэдүүлнэ. Мүн гар хажууршад, һүришэдшье дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа.

Тус колхозой партийна эхин организаци 20 гаран агитаторнуудтай юм. Агитаторнууд Ломбоцыренов, Содбоев, Очиров, Раднаев ба бусад колхознигудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэрие эдэбхитэйгээр ба шадамараар ябуулжа, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тула олониитые элсүүлхэ хэрэгтэнь партийна организацидаа туһална.

Иимэһээ Кударын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ үглөөгүүрһээ үдэшэ орой болотор косилкын абяан замханагүй. Агитаторнуудай дүлэтэ үгөөр зоригжоһон үбһэшэд малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана.

И. Полякова.

Агитбригада колхозуудта гарахань

Курумканай аймагай культурын байшангай дэргэдэ уранһайханай агитбригада (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Ж. Бадалаев) эмхидхэгдэнхэй. Тус бригада колхозуудай полевой стануудаар, малажалай фермэнүүдээр ба гүүртэнүүдээр гаража, зүжэг наада табина. Тэрэнэй репертуарынь Васильевай «Илалта», Шагжинай «Нэгэ асуудал» гэһэн ба бусад нэгэ акттай пьесэнүүдһээ, элдэб дуунуудһаа, уранһайханай уншалгаһаа бүридэнэ.

Мүн тэдэнэр «дайшалхы хуудаһа» гаргалсадаг, элдэб темэнүүдээр лекци уншадаг ба хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Нүхэр Бадалаев «Коммунизмын агууехэ барилганууд» гэһэн темээр ехэ һонирхолтой хөөрэлдөө малшадай дунда һаяхан үнгэргөө.

Тус агитбригада репертуараа шэнэлжэ, бүри һонирхолтой болгохые оролдоно. Зүгөөр бурят хэлэн дээрэ зохёогдоһон пьесэнүүд, шэнэ дуунуудай сборнигууд Курумканда тон хомор.

Мүнөө агитбригада концертнэ шэнэ программа зохёожо, лекци ба элидхэлнүүдые бэлэдхээ. Үбһэ хуряагшадые хангахаяа колхозуудай бригадануудаар һаяар тэрэ гарахаяа байна.

С. Ангабаев.

Эрдэмтын нэрээргэ олгогдобо

Энэ оной июниин 25-да В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй педагогическа институдай физико-математическа факультедэй эрдэмтэдэй соведэй публична заседани дээрэ физико-математическа наукануудай кандидадай нэрэ зэргэ олохын тула диссертаци барилга болобо. Тэндэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой désинститудай студент байһан Б. С. Содномов диссертаци барихадаа ехэ амжалтатайгаар гараба. Диссертаци барилгада байлсаһан оппонентнэрынь хоюудаа тэрэнэй хэһэн хүдэлмэриие кандидатска диссертаци бариха эрилтэһээ нилээд дээшэ байба гэжэ мэдэрээ.

Эрдэмтэдэй Совет болбол нүхэр Содномовто физико-математическа наукануудай кандидадай нэрэ зэргэ олгохо гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэбэ.

Ч. НАМЖИЛОВ

Холын тосхондо

Үүрэй мүшэдэй унтархалаар
Улзыта баабайн Жамбал
Гүрэмэл нарихан утаһаар
Гэрнүүд бухэнине залганал.

«Юу хэнэш?»—
гэһэн асуудалаараа
Юрдаа хэнш хашараанагүй.
Уулзаашадынь—
гарта һабартаараа
Урагшалуулна хэрэгынь...

Уладуудай зарим нэгэн
Утаһыень үргэнэ ямбалан.
(Үхибүүд юунһаа үлэгшэ һэм —
Үнинэй дахана Жамбалаа).

Хүгшэд бүришье баясанхай,
Хүлээжэ ядан хөөрэлдөө һэн:
«Харшиинай дэн харанхы—
Хуушан сагаймнай үлөөдэһэн».

Үдэшэлэн орой
митинг дээр
«Үнан» колхозой партөрг
Баран сугларһан ниитэдээ
Баяртай мэдээсэл дуулгаба.

Жамбал техник яруугаар
Гэнтэ юуншьеб угзаржархёо:
Жаргалта байдалай эулаар
Гэрнүүд бухэниинь яларшоо.

Алтан ба мүнгэн медальтан

Һуралсалай энэ жэлдэ республикымнай дунда һургуулинуудые 2 һурагшад алтан ба 11 һурагшад мүнгэн медальнуудтайгаар дүүргээ. Улан-Удэ городой № 1 дунда һургуулиин һурагша В. Гармаш ба бурят дунда һургуулиин һурагша Н. Дамдинов гэгшэд алтан медальнуудые абаа. Мүн Т. Пичугина (Бичурын дунда һургуули), Л. Шэрова (Мухаршэбэрэй дунда һургуули) ба бусад мүнгэн медальнуудые абаһан байна.

Алтан ба мүнгэн медальнуудые абагшад ямаршье дээдэ һургуулинуудта экзаменгүйгөөр орохо эрхэтэй юм. Тэдэнэр барандаа оронойнгоо томо томо городуудай университедүүдтэ ба институдуудта һурахаяа ошохонь.

З. Винокур.

Библиотекэ-автомобиль

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ хүдөө нютагуудай арад зондо зорюулагдан түхеэрэгдэһэн библиотекэ-автомобиль һаяхан абаба.

Тус библиотекэ-автомобиль үнгэрэгшэ воскресеньедэ Дээдэ-Березовкодо түрүүшынхеэ ошожо, тэндэ амарагшадта уранһайханай литература, газетэ, журнал гэхэ мэтые абаашажа уншуулба.

Тэрэ үдэр тус библиотекэ «Амарха эрхэ» гэһэн номуудай выставкэ тэндэ эмхидхэһэн байна.

Д. Жарков.

...дальна бутархай байдалай усадхагдаха ба капитализмын хүгжэхэтэй хамта, тус диалектнүүд ниитэ национальна хэлэн соо үльтиржэ, уусхалдан, үгы болоно. Жэшээлхэдэ, ниитэарадай ород хэлэн капитализмын гарахаһаа бүри урид байһан байгаа. Ородой национальна хэлэнэй үндэһэ һууринь курско-орловско диалект болоһон юм. Ород арадай наца болон хүгжэхэ үедэнь ород хэлэн национальна хэлэн боложо шэнэдхэгдэн хубилаад, нютагай бүхы диалектнүүдые өөртөө ниилүүлэн абаһан байна. Энэ хадаа удаан сагай прогрессивна процесс мүн байгаа.

Богоолэзэмдэлгын, феодализмын үедэхи арад үндэһэтэнэй ба арадай хэлэниинь литературада ходошье ородоггүй байба. Национальна хэлэн—литературада бэхижүүлэгдэһэн, ниитэарадай хэлэн мүн.

Нацын бүридэдэг ондоошье зүйлнүүд түүхэ дамжаһан удаан сагай хүгжэлтын эсэстэ бүрилдэдэг байна. Тэдэ хадаа нацанууд боложо арад үндэһэтэдэй гулидхагдахатай дашарамдан, бүримэһэн бэелдэг юм.

* * *

Советскэ, социалистическэ байгуулалтын условидахи нацанууд ба арад үндэһэтэд тухай асуудалые тобшоор хаража үзэе.

Октябрьска революциин урда тээхи үедэ нацын нэгэл түхэл — буржуазна нацанууд бии байгаа. Социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэлые согсолон, нүхэр Сталин «Национальна асуудал ба ленинизм» гэжэ зохёол соогоо нацын хоёр түхэл тушаа: капиталистическэ оронуудта бии байгаа буржуазна нацанууд, тэрэшэлэн пролетариадай диктатурын ба советскэ байгуулалтын база дээрэ урган гараһан социалистическэ нацанууд тушаа гайхамшаг сэсэн мэргэн тодорхойлго хэһэн байна. Капитализмын условидохи наца ямар бэ? Нүхэр Сталин иигэжэ заана: «Буржуази ба тэрэнэй националистическэ партинууд энэ үедэхи тиимэ нацануудай гол хүтэлбэрилхы хүсэниинь байгаа, байһаар зандаа. «Нацын нэгэдэлэй» тулада наца доторхи ангиин эбсэлгэ; бусадай национальна территоринуудые эзэмдэхэ мэтээр өөрынгөө нацын территориие үргэдхэлгэ; бусадай нацануудта этигэдэггүй ба зэбүүрхэдэг ябадал; национальна үсөөнхидые даралга; империализмтай единэ фронт байгуулга—эдэ хадаа тус нацануудай идейнэ ба социально-политическэ зэбсэгынь юм.

Тиимэ нацануудые буржуазна нацанууд гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, французска, английска, итальянска, хойто-американска ба эдээн шэнги ондоошье нацанууд тиимэ байна». (Зохёолнууд, том 11, нюур 338).

Буржуазна нацануудай хуби заяаниинь капитализмын хуби заяантай таһаршагүй холбоотой: капитализмын усадхагдахатай хамта буржуазна нацануудшье үгы болодог. Октябрьска революциин илаһанай ба советскэ байгуулалтын батажан мандаһанай ашаар, капитализмын усадхаһанай ба социализмын байгуулагдаһанай ашаар манай орон доторхи хуушанай, буржуазна нацанууд усадхагдаа һэн. «Буржуазна ямаршье нацаһаа һураггүй нигтаар жагсаһан» шэнэ, социалистическэ нацанууд СССР дотор урган бүридөө, «ушарынь, эдэ нацанууд хадаа буржуазна нацануудые һандаргагша ангиин эбсэшэгүй зүришэлдөөнүүдһээ сүлөөрэнхэй ба буржуазна ямаршье нацаһаа һураггүй үлүү ниитэарадай нацанууд мүн». (И. В. Сталин, Зохёолнууд, том 11, нюур 341).

Манай социалистическэ Эхэ ороной арадуудай агууехэ хани барисаан хадаа социалистическэ нацануудай шэнэ шэнжэ шанарай түүхэтэ бэелэл мүн.

Социалистическэ нацануудай ба буржуазна нацануудай эмхидэн гулидалгын шэнжэ ба методынь тад ондоо байха юм. Нацануудай эмхидэн гулидалгын буржуазна метод хадаа нацануудые бэе бэеһээнь һалгаалгын, национальна хёмороо ба хоорондын харшалалдаае һүжэрөөлгын метод мүн. Социалистическэ метод ямар байнаб гэбэл, энэ хадаа тэгшэ эрхэтэ нацануудай хоорондоо хэлбэришэгүй ойротолгын ба хани барисаатайгаар харилсан хүгжэлгын метод мүн. Социалистическэ нацанууд хоёр янзаар эмхидэн бүридэһэн байна гэбэл: 1) хуушанай, буржуазна нацануудые усадхан, тэдэнэй һуури дээрэ шэнэ, социалистическэ нацануудые бүридүүлээ, СССР-тэ социалистическэ нацануудые бүридүүлгын энэ хэрэг гол түлэб түгэсхэгдөө; 2) Агууехэ Октябрьска революцяар ба советскэ байгуулалтаар бодхоогдоһон племинүүд ба арад үндэһэтэдэй бүхы талаараа хүгжэлгын ашаар шэнэ, социалистическэ нацануудые эмхидэн гулидхаа; социалистическэ нацануудые эмхидхэн байгуулгын энэ хэрэг үшөө хүсэд түгэсхэгдөөдүй: СССР дотор бүридэгшэ нацануудай хажуугаар, мүн нацанууд болон хүгжэжэ ба эмхидэн гулидажа байгаа — шэнэ, социалистическэ түхэлэй—арад үндэһэтэд бии.

СССР дотор мүнөө бии байгаа арад үндэһэтэд хадаа хаанта засагай хорото политикаар хосорон һалахын туйлда хүргэгдэһэн бага арадууд, тэрэшэлэн арад үндэһэтэд болон нэгэдэжэ байгаа түрэл племинүүд мүн. Советскэ засагай үедэ эдэ племинүүд, арад үндэһэтэд агууехэ ород арадай ба СССР-эй ондоо арадуудай туһаламжын ашаар өөрынгөө ажахые, формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культурые түргэнөөр хүгжөөжэ байнхай.

Жэшээлхэдэ, Хойто зүгэй племинүүд ба арад үндэһэтэд тиимэ: эдэнэр нүүдэл байдалтай, агнуури эрхилдэг, оро үсхэдэг, загаһа баридаг, өөрын үзэг бэшэгшьегүй байһан юм. Советскэ засаг революциин түрүүшын жэлнүүдһээ хойшо тэдэниие социалистическэ байгуулалтада хандуулан, тус племинүүд ба арад үндэһэтэдтэ туһаламжа үзүүлхэ тусхай хэмжээнүүдые бэелүүлээ. 1924 ондо ВЦИК-эй Президиум «Хойто заха хизаарнуудай арад үндэһэтэдтэ туһалха Комитет» (Хойто зүгэй Комитет) байгуулһан юм; 1926 ондо РСФСР-эй ВЦИК ба СНК «РСФСР-эй Хойто заха хизаарнуудай арад үндэһэтэдэй ба племинүүдэй захиргаан тухай саг зуурын дүрим» баталан абаһан байгаа. Правительствын тогтоолнуудай ба хэмжээнүүдэй үндэһөөр, Хойто зүгэй племинүүд ба арад үндэһэтэд болбол наймаашадай, хонжоошодой мүлжэлгэһөө хамгаалагдаһан байна. Мүлжэгшэ бүхы этэгээдүүдэй усадхагдаһанай, социалистическэ ажахы хүгжөөһэнэй, һургуулинууд, больницанууд, «культурна базанууд», «нүүдэл улаан гэрнүүдые» эмхидхэһэнэй ашаар, Хойто зүгэй племинүүд ба арад үндэһэтэд ажахын, культурна талаараа түргөөр хүгжэжэ байна. Хойто зүгтэ захиргаанай эхин органуудые байгуулхадаа, родовой байгуулалтын үгы болоогүйе мүн хараадаа абаһан байна. Советскэ автономиин эхин формонууд—1929—1930 онуудта эмхидхэгдэһэн национальна районууд ба национальна округууд хадаа Хойто зүгэй арад үндэһэтэдэй эмхидэн гулидалгада шухала үүргэ дүүргээ. Хэлэ ба үг гарбалайнгаа талаар дүтэ родууд, племинүүд национальна районно ба окружной экономическа, культурна центрнүүдээ тойрожо эмхидээ, социалистическэ ажахыгаа хүгжөөлгын үндэһөөр улам нигтаар жагсаа. Тиин, Советскэ гүрэн болбол Хойто зүгэй бүхы арад үндэһэтэдэй — эвенкэнүүдэй, ненецүүдэй, чукчинуудай, корягуудай ба бусадай шэнэ ажабайдал мандуулгадань, эмхидэн гулидалгадань туһалаа.

Кавказай ба Дунда Азиин арад үндэһэтэд мүн лэ советскэ байгуулалтын условидо эмхидэн гулидаад, коммунизм байгуулгын ябаса соо социалистическэ нацанууд болон саашадаа хүгжэжэ байна.

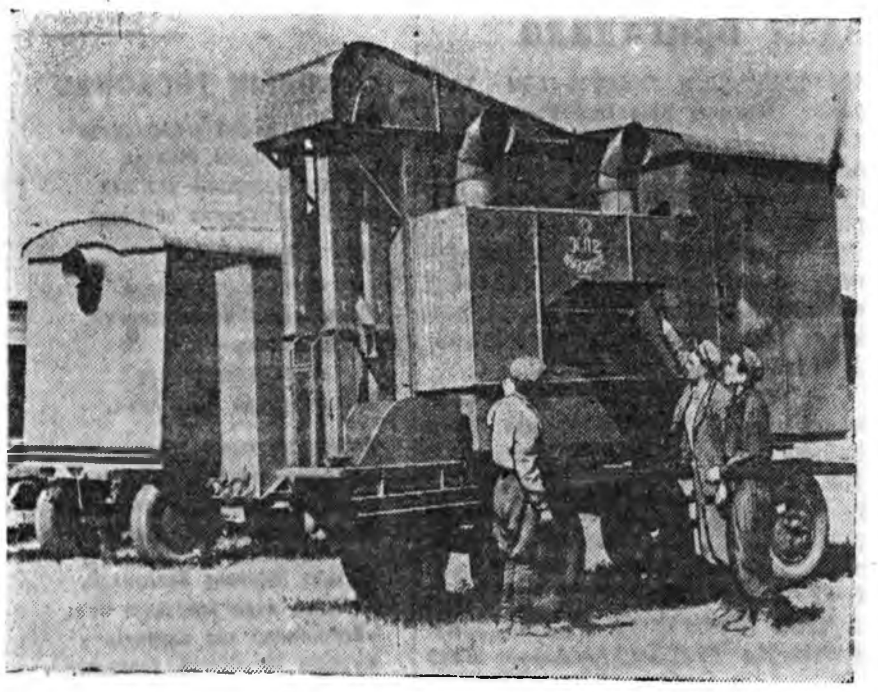
Советскэ байгуулалтын условидохи нацануудһаа арад үндэһэтэдэй илгаан хадаа нацадашье, арад үндэһэтэндэшье хамаадаха шэнжэнүүдэй хүгжэлтын хэмжээндэнь лэ байна. Социалистическэ ажахы, социалистическэ үйлэдбэриин харилсаанууд СССР-тэхи арад үндэһэтэдэй ба нацануудай хүгжэлтын экономическа юрэнхы үндэһэ һууринь болоно. Арад үндэһэтэд культурынгаа хүгжэлтын хэмжээнэй талаар нацануудһаа илгаатай байна. Энэншье ойлгосотой. Яахадааб гэхэдэ, урдань дарлагдаһан ба гээгдэнги байһан арад үндэһэтэд имагтал советскэ общество дотор, ондоогоор хэлэбэл, бүри һаяшаг сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ аргатай болоо. Тиимэһээ, тус арад үндэһэтэд, үни бүридэһэн нацанууд шэнгеэр формоороо национальна, удхаараа социалистическэ тиимэ баян культура байгуулжа үшөө үрьдөөгүй байһаниинь мэдээжэ. Хэлэнэй талаар ямар илгаа бииб гэбэл, арад үндэһэтэн хадаа ниитэ хэлэнэй хажуугаар нютагай диалектнүүдые үлөөнхэй, эдэнь үшөөл ехэ удхашанартай байһаар. Эмхидэн бүридэһэн социалистическэ нацануудай хэлэндэнь нютагай диалектнууд үни үльтилэгдэһэн гү, али үгышье һаа багашаг үүргэ дүүргэдэг байна.

Советскэ байгуулалтын условидо арад үндэһэтэд түргэнөөр хүгжэн, социалистическэ нацанууд боложо эмхидэн гулидана. Гэхэтэй хамта, социалистическэ наца дотор нэгэ, тусгаар арад үндэһэтэншье, мүн үг гарбал ба хэлэнэй талаар дүтэрхы, ниилэн нэгэдэжэ байһан хэдэн племинүүд ба арад үндэһэтэд эмхидэн гулидажа болохо. Якудууд, хакассууд, тувинецууд хадаа харьяата социалистическэ нацада нэгэ, тусгаар арад үндэһэтэнэй эмхидэн гулидалгын жэшээ боложо шадаха байна. Гэхэ зуура, социалистическэ нацанууд боложо эдэ арадуудай эмхидэн гулидалгань үшөө хүсэд түгэсхэгдөөдүй. Жэшээлхэдэ, якут арадай зарим бүлэгүүдынь ниилэхэ шэглэлээр хүгжэжэ байбашье, арадтаяа үшөө ниилээдүй. Нэгэ социалистическэ наца боложо хэдэн арад үндэһэтэдэй эмхидэн гулидалга тушаа хэлэбэл, андодидойско хэлэнэй группа гэдэгтэ хамаатай арад үндэһэтэд—андийцууд, ботлихцууд, годоберинецууд, дидойцууд, хваршинууд, хунзалууд, тэрэшэлэн аварцуудтай хамта нэгэ социалистическэ наца боложо байһан баруун Дагестанай ондоо хэдэн бага арад үндэһэтэд жэшээ болоно.

Нүхэр Сталин 1936 ондо СССР-эй Конституциин проект тухай элидхэл хэхэдээ, Советскэ Союз дотор 60 шахуу нацанууд, национальна группанууд ба арад үндэһэтэд бии гэжэ зааһан юм. Тэрээнһээ хойшо Баруун Украина ба Закарпатска Украина Украинска ССР-тэй, Баруун Белорусси—Белорусска ССР-тэй, Бессараби—Молдавска ССР-тэй ниилэн нэгэдээ, ондоогоор хэлэбэл украинска, белорусска ба молдавска арадуудай единэ социалистическэ нацанууд боложо эмхидэн гулидалгань түгэсхэгдөө; СССР-эй составта Эстонско, Латвийска ба Литовско ССР-нүүд орожо, манай орон доторхи социалистическэ нацанууд улам олон болоо.

Советскэ социалистическэ байгуулалта бүхы социалистическэ нацануудта ба арад үндэһэтэдтэ бодото тэгшэ эрхэ хангана. Тэгшэ эрхэтэ арадуудай ахадүүгэй хани барисаан болбол олонациональна Советскэ гүрэнэй эбдэршэгүй бата үндэһэ һуури мүн.

И. ЦАМЕРЯН.

Жэл ерэхэ бүри манай ороной хүдөө ажахы улам ехээр, улам һайнаар механизацилагдана. МТС-үүд, колхозууд шэнэ шэнэ машинануудые абана. Һаяхан манай республикада 10 нүүдэл зерносушилка асарагдаа. Энэ сушилка нэгэ час соо 2 тонно таряа хатаадаг байха юм. Абтаһан зерносушилканууд машинно-тракторна станцинуудта эльгээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын МТС-эй абаһан «Кузбасс» гэжэ шэнэ зерносушилка.

М. Миневэй фото.

Ахын нэгэ колхоздо

Республикын эгээн холын аймаг—Аха нютагай зон урдань тарүү һуудалтай байһан юм. Хүдөө ажахые коллективизацилхаһаа хойшо тус нютагай арад зон колхозууд болон нэгэдэжэ, культурна болбосоноор ажаһуудаг болонхой.

Орлигой сомоной «Ким» колхоз дайнай хойто тээхи жэлнүүд соо артелиингээ центр дээрэ хэдэ хэдэн шэнэ гэрнүүдые бариба. Энэ жэлдэ правлениин шэнэ байшан барижа дүүргээ. Мүн колхознигуудтаа дүрбэн шэнэ гэр барижа үгөө. Тэрэшэлэн тала дайдаар таранги байһан малнуудайнгаа гүүртэнүүдые хамтадхаад, колхозойнгоо центр дээрэ шэнэ байрануудые барижа байна.

Гурбан радиоприемник абажа табяад, тэрээнһээ лини татажа, колхознигуудай хэдэн гэртэ радио точконуудые оруулба.

Иигэжэ аяар холын Ахын аймагай колхознигууд культурна ажабайдалтай болоно байна.

С. Дмитриев.

Эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

Бурмонкоопсоюз потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабарииень дээшэлүүлхын тула богони болзорой курсануудые үнгэргэнэ. Сельпогой түрүүлэгшэнэрэй хоёр һарын курсые 19 хүн һаяхан дүүргэжэ гараба.

Мүн сельпогой ба аймпотребсоюзуудай бэлэдхэлшэдэй 10 үдэрэй семинарта 18 хүн һуралсаба. Тэрээнһээ гадна Иволгын аймпотребсоюзай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн нэгэ һарын курсада 19 лаборантнууд һуралсаһан ба кооперативна техникумэй дэргэдэ нээгдэһэн 3 һарын курсада сельпонуудай 26 бухгалтернууд һуралсажа эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Д. Колмаков.

Залуу стахановецуудай слёт

Үглөөнэй 10 часһаа Улан-Удын түмэрзамайхидай сад соо хүнүүд олоороо сугларжа эхилбэ. Тэндэ духовой оркестрын ирагуу һайхан аялга сууряатан, залуушуулай сэнгүү хүхюугээр амархыень уряалһандал байна. Библиотекэ нээгдэнэ. Уранһайханай литература, шэнэ журнал ба газетэнүүд болон шатар, даам, домино гэхэ зэргын нааданууд сад соохи уншалгын газарай столнууд дээгүүр дэлгээтэй. Спортивна талмайнууд дээгүүр волейбол, городки наадалганууд болоно.

Үдэрэй 12 часһаа садай клуб соо отделениин залуу стахановецуудай слет нээгдэжэ, тэрээндэ хабаадагшад түмэрзамайхидай сталинска үдэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ мүрысөөнэй 1951 оной түрүүшын хахад жэлэй хүдэлмэриин дүн тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ асуудал тушаа отделениин политотделэй начальнигай орлогшо нүхэр Лешко элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ хадаа залуу стахановецуудай үнгэрһэн зургаан һара соо түйлаһан үйлэдбэриин илалта амжалтанууд тухайда тогтон хэлэһэн байха юм. Элидхэлэй һүүлээр олон хүнүүд үгэ хэлээ. Удаа тээнь шэн габьяата ажалаараа шалгарһан отделениин эрхим залуу стахановецуудта ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой хүндэлэлэй грамотанууд, «Эрхим паровозник», «Эрхим путеец» гэһэн ба бусад тэмдэгүүд болон замай начальнигай приказаар шагнагдагшадта грамотанууд барюулагдаба. Тэдэнэй тоодо хүндэ ашаатай поезднүүдые жолоодогшод Зеленский, Серотин, Афанасьев, модошо дархан Добчинов, телефонистка Копылова, электромеханик Васильев ба бусад хамта таби гаран хүн шагнагдаһан байна.

Советскэ активай семинар

Хориин аймагай центр дээрэ сомоной соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай 2 үдэрэй семинар һаяхан болобо.

Семинарта хабаадагшад «Илаһан социализмын конституци — СССР-эй үндэһэн хуули», «Хүдөө ажахын артелиин Устав — колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули мүн», «Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ хэрэг сомоной Соведүүдэй шухала уялга» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекцинүүд болон элидхэлнүүдые шагнаба.

А. Мангатханов.

Агитбригаданууд эмхидхэгдээ

Кяхтын аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһаг гурбан агитбригадануудые эмхидхээ. Городской культурын байшангай бригада Усть-Киранска ба Больше-Лугска сельсоведүүдэй колхозуудаар, нэгэ бригада Усть-Кяхтинска сельсоведэй колхозуудаар гаранхай.

Тус агитбригадынхид үбһэ хуряалга дээрэ ажаллажа байгаа колхознигуудта уласхоорондын байдал тухай лекци уншана, элдэб темээр хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Мүн тэдэнэр һонирхолтой концертнүүдые табихаһаа гадна, ном ба журналнуудые тараана.

С. Дугаров.

Эдир туристнар

Курумканай аймагай дунда ба долоонжэлэй һургуулинуудай һурагшад туристска ябалгада 15 хоногоор һаяхан гараба. Сахалиин долоонжэлэй һургуулиин директор нүхэр Бубнов ба багша Капустин гэгшэд тэдэниие хүтэлбэрилвэ.

Тэдэнэр Баргажан голые зүбшан Байкал хүрэтэр ошохо маршрудтай. Тиигэжэ ябахадаа эдир туристнар түрэл нютагайнгаа байгаалиин баялигуудые шэнжэлхэ, элдэб ургамалнуудтай танилсаха юм.

С. Ангабаев.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 12. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, нютагай шэнжэтэй байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд мүнөө дайсанай 6 самолёдые унагаагаа.

Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июлиин 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Пхеньянһаа иигэжэ дамжуулна:

Корейскэ Арадай армиин генеральна штабһаа ба Хитадай арадай һайндуратанай штабһаа Синьхуа агентствын корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Кореядэ даб дээрэхи эб тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй хоёрдохи заседани мүнөө үглөөнэй 9 час 00 минутада (корейскэ сагаар) эхилһэн ба 14 час 45 минутада дүүрэһэн байна.

Забһарлалгын сагые тоолонгүйгөөр, 4 часай турша дотор болоһон заседани дээрэ хоёр талануудай түлөөлэгшэдэй хоорондо һаналнуудые андалдан мэдэлсэлгэ үргэлжэлөө.

* * *

ПЕКИН, июлиин 12. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин генеральна штабһаа ба Хитадай арадай һайндуратадай штабһаа Синьхуа агентствын корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Нэгэдэмэл Нацануудай делегаци Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэхын тула мүнөөдэр Кэсон ерээгүй, тиимэһээ зүблөөн болоно шадаагүй гэжэ Синьхуа агентство дамжуулба.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 12. (ТАСС). Нью-Йоркын радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, дайнай ябуулгануудые зогсоохо тухай хэлсээ баталха хүрэтэр Кореядэ дайнай ябуулгануудые үргэлжэлүүлхэ гэжэ генерал Риджуэй интервенционистска сэрэгүүдээ уряалба.

Американска сэрэгүүд Баруун Европа шэнээр эльгээгдэхэнь

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 11. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадууд энэ намар Баруун Европа руу үшөө хоёр дивизи эльгээхээ байна гэжэ сэрэгэй министерство соносхобо. Тиин Европодо Эйзенхауэрэй командовани доро байһан американска сэрэгүүдэй тоо 100 мянган хүнһөө үлүү болохо байна.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июлиин 12. (ТАСС). Синьхуа агентство Пхеньянһаа иигэжэ дамжуулна:

Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые үргэлжэлүүлхын тулада Кэсон руу американска делегациин ерэһэн тухай ямаршье мэдээсэлнүүд Пхеньянда мүнөөдэр 15 час хүрэтэр абтаагүй. Тиимэһээ Синьхуа агентствын корреспондент корейскэ Арадай армиин генеральна штабта ба Хитадай арадай һайндуратадай штабта хандаба, тэндэ иимэ баримтанууд тухай корреспондентдэ мэдээсээ.

Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ американска талын делегадууд хэлсээнүүдые тунхаглан харуулха корреспондентнүүд тухай асуудал табиһан ба энэ зорилгоор, удаадахи үдэртэ Кэсон руу ерэхыень 20 корреспондентнүүдтэ зүбшөөхые эриһэн байна.

Хэлсээнүүдтэй холбоотой бүхы асуудалнууд тушаа хоёр талануудай хоорондо хэлсээнэй түйлагдаха ёһотой үнэн зүб принципын үндэһөөр, корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай делегадууд американска эрилтые хаража үзэхэ гэжэ найдуулба, тиин мүнөөдэр 6 час 45 минутада корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай холбооной офицернүүд энэ асуудалые хаража үзэһэнэй дүнгүүд тухай американецуудта мэдээсэбэ. Энээнэй удхань юуб гэхэдэ, корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай делегадууд хэлсээнүүдые тунхаглан харуулхын тулада ойрын үедэ хоёр талануудай корреспондентнүүд Кэсон ерэжэ болохо гэжэ зүбшөөһэн байна. Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэхэ үедэ хэлсээнэй түйлагдаһан дары корреспондентнүүдые угтан амаршалха болоно. Гэбэшье, энэ официальна харюуе тоодо абангүйгөөр, американска тала хадаа харилсан зүблэрэлгын принципые эбдэн, хуурай мэхэлэлгын ба хашалтын тактика хэрэглэжэ, Кэсонһоо зүүн тээ корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай гарта байгаа Панменьтянь руу 20 корреспондентнүүдые ба американска делегациин 65 гэшүүдые һуулгаһан автомашинануудай колонные 7 час 45 минутада дура зоргоороо эльгээбэ. Панменьтяньда байгаа холбооной персонал хадаа хэлсээнүүдые тунхаглан харуулха корреспондентнүүд тушаа хэлсээе хоёр талануудай үшөө түйлаагүй ушарһаа, корреспондентнүүдэй ябалга зүбшөөгдөөгүй гэжэ тэдээндэ мэдээсэбэ. Гэбэшье, түйлагдаһан хэлсээнтэй зохилдуулан, делегациин гэшүүдэй ба персоналай ябалгада һаад хэхэ ямаршье һанаашалга байгаагүй.

Тиимэ болобошье, американска делегациин гэшүүд ба персонал корреспондентнүүдтэй хамтадаа ямаршье шалтагаангүйгөөр гэдэргээ бусаһан байна. Ябуулгануудайнгаа буруу байһан болобошье, американска делегациин хүтэлбэрилэгшэ протест мэдүүлээ. Тэдэнэр дэлхэйн олониитые мэхэлхэ, харилсан зүблэрэлгын принципые эбдэһэнэй түлөө харюусалгаһаа зайсаха, тиин хэлсээнүүдые һаатуулха зорилгоёо далдалха гэжэ һэдээд, корреспондентнүүдые делегациин гэшүүдтэй ба персоналтай холихые оролдоһон байна. Гэбэшье, иимэ мэхэ гохын аашанууд элүүр ухаантай бүхы хүнүүдэй буруушаан шүүмжэлхэ ябадалһаа тэдэниие абархагүй.

Июлиин 10-да генерал Риджуэй хэлсээнүүдэй амжалтада һаад болохо магадгүй юушье хэхэгүйб гэжэ мэдүүлһэн юм гэжэ манай корреспондент тэмдэглэнэ. Гэбэшье, мүнөө американецууд хадаа корреспондентнүүд тухай асуудалһаа боложо даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые түр зуура зогсооһон байна. Эб найрамдал тээшэ американска делегациин үнэхөөр эрмэлзэжэ байһаниие зарим тэдыгээр һэжэглэмээр байна.

Кореядэхи США-гэй агрессиин уг зорилгонууд тухай американска газетэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 11. (ТАСС). Дальна Востогтохи зорилгонууд тушаа США-гэй правительствын хэһэн мэдүүлгэнүүдынь стратегическэ зорилгонуудые түйлаха гэһэн халха болоно гэжэ американска «Чикаго трибюн» газетэ мэдэрнэ. Кореядэхи американска сэрэгэй авантюрын ба Хитадай арадай республикые хашаха шалтагаануудай нэгэниинь вольфрамай түлөө шунахайралга болоно гэжэ тус газетэ сэхэ мэдүүлбэ.

Вольфрамай стратегическэ запасуудые хангахын тула США-гэй правительствын хэһэн ябуулгануудынь «дан ехээр хожомдоо» гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

Баруун Германида хархис хуули гаргагдаа

БЕРЛИН, июлиин 11. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, «блиц-хуули» гэдэгые («Гүрэндэ тохёолдохо аюулда» эсэргүү тэмсэхэ онсо хуули) боннско федеральна парламентын пленарна заседани дээрэ зүбшэн хэлсэхэ үедэ, депутат Фиш үгэ хэлэбэ.

Хуулиие баталан абалга хадаа Баруун Германида демократическа юрын эрхэнүүдые усадхаһан ябадал болоно гэжэ Фиш зааба. Энэ хуули эб найрамдалай ба Германиин нэгэдэлэй түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байһан бүхы хүнүүдые хуулиһаа гадуур гэжэ тоолоно. Политическэ тодорхой үзэл бодолой түлөө тус хуули эгээн хүндэ хэһээлтээр занана. Хуулиин зорилгонь — хүнүүдые терроризировалхэ ябадал болоно.

Антиамериканска үзэл бодолтой ба Германиие тараан бутаргахын орондо единэ, демократическа, бэеэ даанхай гүрэн байгуулхые эрмэлзэнэ гэжэ гэмнэгдэһэн бүхы нюурнууд бүхы наһаараа түрмэдэ хаагдаха хүрэтэр хэһээгдэхэ байна.

Тобшо һонинууд

◆ **Медигүүдэй конференци.** ...ридо аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй конференци бол... Конференци дээрэ хүдөө ... гуудта санитарно-гэгээрэлэй хүд... мэриие һайжаруулха тухай ас... далнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

◆ **Зооветминимум шудала...** Хориин аймагай колхозуудай ... малшад зооветминимум шуда... 3 жэлэй һургуулиин 1-дэхи кур... дүүргэбэ. Һуралсал Молото... Калининай, Карл Марксын нэр... жэтэ ба «Красный партизан» ... хозуудта эмхитэйгээр үнгэргэгд...

◆ **Үбгэн Хамаровай үнэн с... ажал.** Ленинэй нэрэмжэтэ кол... зой (Курумкан) гэшүүн 70 га... наһатай үбгэн Хамаров колхозо... гоо ажалда урагшатайгаар ябаж... жэлһээ жэлдэ ажалта үдэр ол... олодог байна. Мүнөө нүхэр Хам... ров ниитын малда нэмэлтэ тэжэ... бэлэдхэхэ бригадада хүдэлмэрил... зуураа, үдэр бүри 70—100 ки... грамм набшаһата тэжээл бэлдэ... колхоздоо тушаана.

◆ **Электростанци.** Алла гол д... рэ (Курумкан) баригдаһан гид... электростанци ашаглалгада ор... лагдажа, Ленинэй нэрэмжэтэ ко... хоздо электрын гэрэл үгэбэ. Тэ... нэй хүсөөр тээрмэ, модо хюрөө... хэ рама хүдэлгэгдэхэ юм.

◆ **Стахановска ажал.** Тан... станциин замай 11-дэхи дист... циин механическа мастерскойн ... мэршэ дархан Горчинов түмэрз... шадай сталинска Үдэрэй хүндэл... дэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ абаһ... уялгаа бэелүүлэн, үдэр бү... даалгабаряа 150—200 проце... дүүргэнэ.

◆ **Шэнэ общество.** Сосно... Озерскдо (Ярууна) «Искра» гэ... шэнэ спортивна общество эмх... хэгдэбэ. Обществын гэшүүд хүдэ... мэриингөө һүүлээр, стадион дээр... футбол, волейбол болон бус... спортивна нааданууды эмхидхэ...

◆ **Түсэбөө дүүргэбэ.** Щетинк... нэй нэрэмжэтэ колхоз (Закаме... набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түс... бөө дүүргээд, силос даралгын т... сэб дүүргэхэ дүтэлүүлээ.

БМАССР-эй прокуратурада

Малай тэжээл бэлэдхэхэ түс... бые гүйсэдхэхэ хэрэгтэ гүрэнэй о... гануудые мэхэлһэнэй ба нюдэ да... далһан мэдээ үгэһэнэй түлөө 3... дын аймагай «Красный партизан... колхозой счетовод байһан граж... данка В. М. Хайдукова гэгш... прокуратураар хуулиин харюуса... гада хабаадуулагдажа, хоёр жэл... болзороор сүлөөгөө хаһагдаха г... жэ сүүдлэгдээ.

Хайдукова болбол албан т... шаалайнгаа хэрэгые хэтэрүүлэ... энэ оной июниин 15-най ба 20-но... байдалаар «Красный партизан... колхоз 400 центнер набшаһата т... жээл бэлдэжэ, түсэбөө дүүргэб... гэһэн мэдээ үгэһэн байна. Үн... дээрээ тус колхоздо минил 25 цен... нер бэлэдхэгдэһэн байгаа.

Харюусалгата редакто... Б. А. ОЧИРОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03637. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000